

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

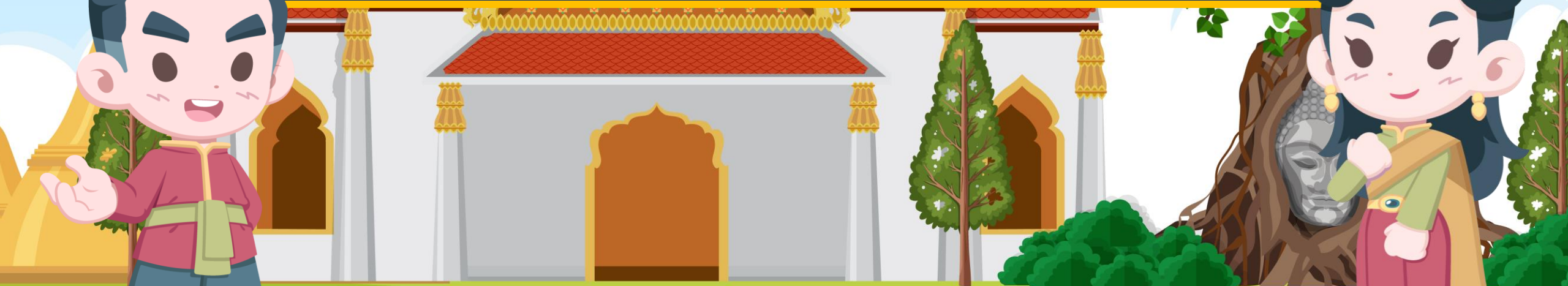
เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ
ของอาณาจักรอยุธยา

ครูผู้สอน ครูชีวารุจ จวบรัมย์

ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ ของอาณาจักรอยุธยา

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้

อธิบายพัฒนาการด้านเศรษฐกิจของ
อาณาจักรอยุธยาได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะและกระบวนการ

อภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ
ทางด้านเศรษฐกิจของอาณาจักรอยุธยาได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ

เห็นคุณค่าของการศึกษาพัฒนาการด้าน
เศรษฐกิจของอาณาจักรอยุธยา

ทบทวนบทเรียนพัฒนาการทางด้าน การเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา

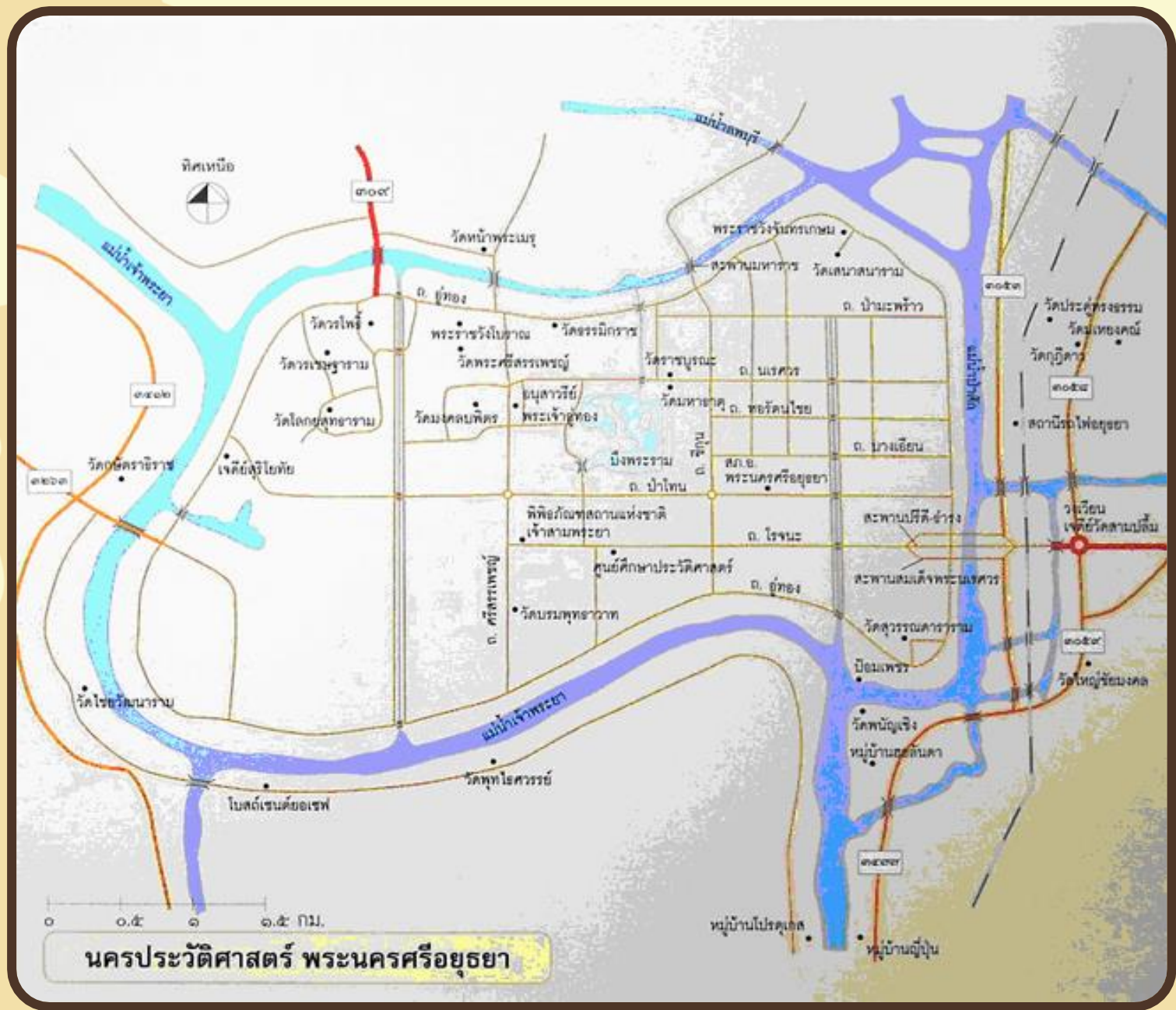

พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ

ของอาณาจักรอยุธยา

ที่ตั้งและ ลักษณะ ทางกายภาพ

ภาพที่ตั้งและลักษณะทางกายภาพอาณาจักรอยุธยา. สืบค้นจาก http://164.115.22.96/heritage_culture2.aspx เข้าถึงเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๕

จักรยาน	จักรยาน	จักรยาน
1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.
100	150	200

■ บริการจักรยานฟรี (ฟรี)
 ■ บริการจักรยานเช่า (เช่า)
 ■ บริการจักรยานเช่า (เช่า)

เส้นทางจักรยาน

 บริการจักรยานฟรี: 08.00 - 20.00 น.
 บริการจักรยานเช่า: ตลอด 24 ชั่วโมง

1672

ใบความรู้ เรื่อง เศรษฐกิจสมัยอยุธยา

เศรษฐกิจและการค้า

อาชีพหลักของชาวอยุธยาคือ เกษตรกรรม มีข้าวเป็นผลิตผลที่สำคัญสามารถผลิตได้มากเพียงพอสำหรับพลเมืองของประเทศและยังเป็นสินค้าสำคัญอย่างหนึ่งที่อยุธยาส่งไปขายตลาดต่างชาติเนื่องจากเป็นศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญของโลกดังนั้นอยุธยาจึงมีรายได้จากการค้าทั้งจากการส่งสำเภาไปค้าขายกับต่างประเทศและจากการเป็นพ่อค้าคนกลางโดยราชสำนักตั้งพระคลังสินค้าขึ้นมาผูกขาดสินค้าสำคัญบางประเภทซึ่งพ่อค้าต่างชาติ จะต้องซื้อขายกับราชสำนักเท่านั้น

การค้าขายต่างประเทศ อยู่ภายใต้กรมคลังมือออกญาศรีธรรมราชเป็นผู้ควบคุมดูแล ในระยะแรกนั้น มีการแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือกรมท่าขวา สังกัดออกพระจุฬาราชมนตรีขุนนางแขกซึ่งจะดูแลการค้ากับโลกตะวันตกกับกรมท่าซ้ายสังกัดพระยาโชฎึกราชเศรษฐีขุนนางจีนซึ่งจะดูแลการค้าฝ่ายตะวันออก

ต่อมาในสมัยอยุธยาตอนปลายเมื่อมีชาวยุโรปเข้ามาติดต่อค้าขายมากขึ้นจึงเกิดมีกรมท่ากลางขึ้นมาอีกกรมหนึ่งมีขุนนางฝรั่งดูแลพระมหากษัตริย์และขุนนางมีสำเภาค้าขายกับต่างประเทศ ส่วนมากมีชาวจีนรับจ้างเป็นนายเรือและลูกเรือ สินค้าส่งออกของอยุธยาคือผลิตผลทางการเกษตรเครื่องสังคโลกและผลิตผลจากป่า เช่น งาช้าง หนังสัตว์ ไม้ เครื่องเทศ และแร่ธาตุต่างๆ เป็นต้น รายได้หลักของราชสำนักอีกส่วนหนึ่งมาจากบรรณาการ ส่วยและภาษีอากรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษีการค้าขายกับต่างประเทศ ด้านการค้าภายในย่านการค้าและตลาดใหญ่น้อยตั้งอยู่ทั้งในเมืองและนอกเมือง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางและเปลี่ยนสินค้า ส่วนตลาดในกรุงศรีอยุธยามี ๒ ประเภท คือ ตลาดน้ำขนาดใหญ่มีอยู่ ๔ แห่ง และตลาดบกอีกราว ๓๒ แห่ง อยู่นอกเมือง ๓๒ แห่ง อยู่ในเมือง ๔๐ แห่ง ย่านการค้าและตลาดเหล่านี้มีทั้งตลาดขายของสดเข้าเย็น ตลาดขายสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (ของชำ) และสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของย่านไม่เหมือนกับที่อื่น

ที่มาของข้อมูล

อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา. (๒๕๖๓). เศรษฐกิจและการค้าสมัยอยุธยา.

สืบค้นเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ จาก <https://www.finearts.go.th/ayutthayahistoricalpark/category/history>

ใบความรู้ เรื่อง เศรษฐกิจสมัยอยุธยา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

๑. อาชีพที่สำคัญของชาวอยุธยา

เกษตรกรรม

หัตถกรรม

การค้าขาย

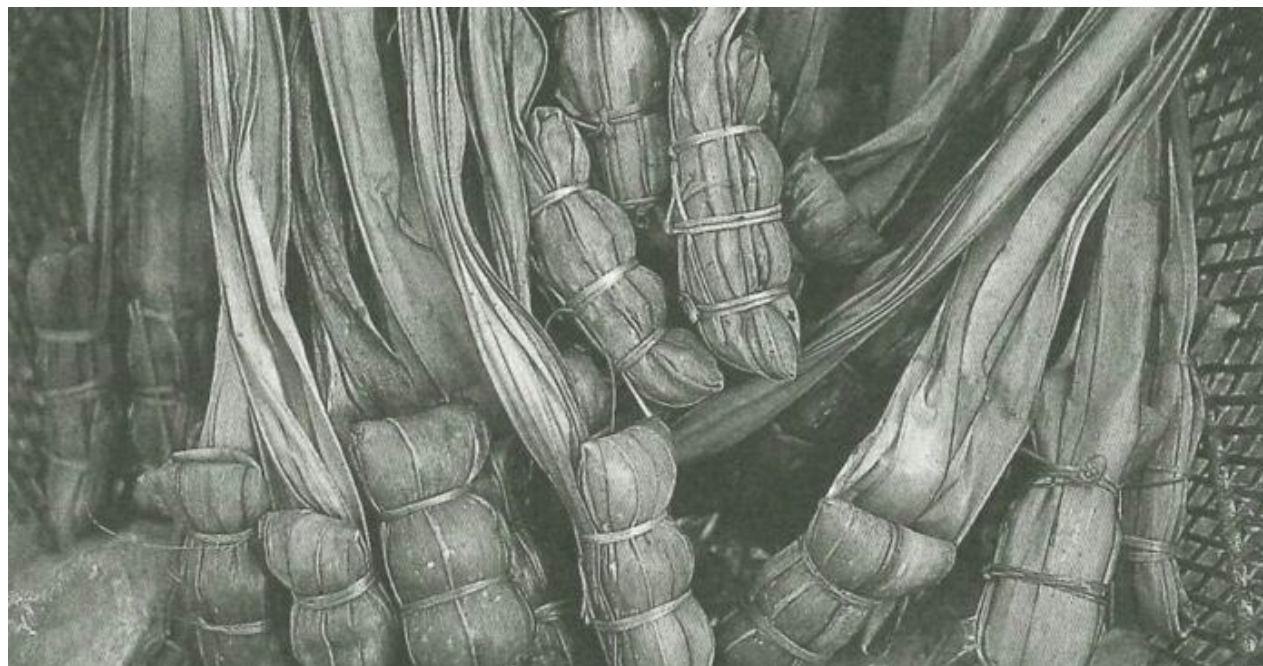
เกษตรกรรม

เยเรเมียส ฟาน ฟลิต ได้บันทึกการประกอบอาชีพของชาวอยุธยาไว้ว่า
...ประเทศมีประชาชนพลเมืองหนาแน่น
ในที่หลายแห่งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลไม้
ของอินเดียชนิดต่าง ๆ และประเทศก็ผลิตข้าวได้
หลายชนิด โดยเฉพาะข้าวเจ้า ซึ่งมากพอจะ
เลี้ยงดูคนในประเทศตนเองและประเทศอื่น ๆ ได้
หลายประเทศด้วย.....

หัตถกรรม

ชาวอยุธยา มักนิยมผลิตเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อใช้ในครัวเรือน การผลิต
ในลักษณะหัตถกรรมในครัวเรือนแห่งผลิต เรียกว่า ย่าน บ้าน หรือป่า เช่น
ย่านป่าฟูก ทำฟูก เบาะ หมอน
มุ้ง ย่านป่าขนม เป็นต้น

ข้าวต้มลูกโยน

การค้าขาย

ตลาดน้ำในสมัยอยุธยา

- ตลาดน้ำ ค้าขายโดยนำเรือแพ มาจอดตามลำคลอง
- ตลาดบก แบ่งออก ๒ ประเภท ได้แก่ ตลาดสด และตลาดประจำ

สินค้าภายในประเทศ

สินค้าที่นำมาขายในตลาดมีทั้งมาจากอยุธยา และจากเมืองต่าง ๆ รวมถึงต่างประเทศ เช่น น้ำอ้อย ยาสูบ ขี้ผึ้ง มาจากพิษณุโลก สินค้าประเภท ทะเล เช่น กะปิ ปูเค็ม มาจากเพชรบุรี เป็นต้น

สินค้าจากต่างประเทศ

ได้รับความนิยมจากชาวไทยตามฐานะราษฎร
มีทั้งราคาถูกราคาแพง เช่น ผ้ากำมะหยี่ ผ้าแพร
เครื่องเคลือบ เครื่องประดับ เป็นต้น

กระโถนเบญจรงค์ลายเทพนมสมัยอยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๓

การค้ากับต่างประเทศ

รายได้หลักของอยุธยาจากการค้าระหว่างประเทศชนชาติโปรตุเกสเข้ามาเป็นชาติแรกนอกจากชาวโปรตุเกสแล้วชาวตะวันตกชาติอื่นที่เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายกับกรุงศรีอยุธยา ได้แก่ สเปน ฮอลันดา อังกฤษ และฝรั่งเศส

สินค้านำเข้า ได้แก่ ผ้า ถ้วยชาม พัด กระเบื้อง เครื่องประดับ ใบชา น้ำหอม อาวุธ เป็นต้น

สินค้าส่งออก ได้แก่ สินค้าป่า เช่น ไม้ฝาง ไม้หอม เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเทศ สมุนไพรที่ใช้ทำยา เป็นต้น

ถ้วยชาม เครื่องปั้นดินเผาสมัยอยุธยา

<https://www.blockdit.com/posts/5c3ff34b2bbe847c98ba5eb4>

๒. รายได้และรายจ่ายของอาณาจักร

ภาษีอากร

- **ภาษีจังกอบ** เก็บจากพ่อค้าผู้นำสินค้าผ่านด่านตามเส้นทางทางการค้า ทางบกทางน้ำ เรียกว่า ขนอนบกขนอนน้ำ สินค้าที่เจ้าหน้าที่เก็บไว้เรียกว่า จังกอบ
- **อากร** ภาษีที่เรียกเก็บจากการประกอบอาชีพของราษฎร เช่น อากรค่านา คิดจากพื้นที่ทำนาเรียกว่า หางข้าว

ส่วย สิ่งของหรือสินค้าที่ทางราชการเรียกเก็บจากเมืองหรือราษฎร เช่น เครื่องราชบรรณาการ ส่วยสินค้า ส่วยแทนแรง เป็นต้น

ฤชา คือเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เก็บจากราษฎร เมื่อมาติดต่อราชการให้ดำเนินงานต่าง ๆ

๒. รายได้และรายจ่ายของอาณาจักร

การรักษาความมั่นคง

การทำนุบำรุงศาสนา

การสร้างงานสาธารณะ

การสงเคราะห์ช่วยเหลือราษฎร

ระบบเงินตราสมัยอยุธยา

- เงินพดด้วง
- เบี้ย

เงินพดด้วง

หอยเบี้ย

กิจกรรมพ่อค้าแม่ขาย

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มทำได้รับ
มอบหมายบทบาทสมมติเป็นพ่อค้าชาวต่างชาติ
ที่เข้ามาทำการค้ากับอยุธยา

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องคิดผลิตภัณฑ์ ๑ ชนิด
ที่มีวัตถุดิบหลักมาจากสินค้าส่งออกของอาณาจักร
อยุธยา

ใบกิจกรรม พ่อค้า แม่ขาย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับชาติตะวันตกที่เข้ามาทำการค้ากับอาณาจักรอยุธยา จากนั้นให้นักเรียนเลือกประเทศที่นักเรียนสนใจ พร้อมกับเลือกสินค้าที่ทั้งสองประเทศทำการค้าระหว่างกัน

๑. ชาติตะวันตกที่นักเรียนสนใจ

๒. สินค้าส่งออก-นำเข้า

๓. สินค้าของอาณาจักรอยุธยาที่นักเรียนเลือก

๔. เหตุผลในการเลือก

ใบกิจกรรม พ่อค้า แม่ขาย

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอยุธยา และรายได้ต่าง ๆ
ส่งผลดีต่ออาณาจักรอยุธยาในเวลาต่อมาอย่างไร

การค้าผูกขาดโดยพระคลังสินค้านั้นสร้างรายได้มากมาย
แก่อาณาจักรอยุธยา อยุธยากลายเป็นเมืองที่สำคัญของ
การลงทุนจากชาติตะวันตก สามารถสร้างสรรค์อาณาจักรที่มี
ความใหญ่โต แสดงถึงความมั่งคั่งของอาณาจักร

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคม
ของอาณาจักรอยุธยา

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบกิจกรรม เรื่อง โครงสร้างสังคมไทยสมัยอยุธยา
๒. ใบกิจกรรม เรื่อง กิจกรรม Who Am I : ฉันเป็นใคร
๓. ใบความรู้เรื่อง โครงสร้างสังคมสมัยอยุธยา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรม พ่อค้า แม่ขาย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับชาติตะวันตกที่เข้ามาทำการค้ากับอาณาจักรอยุธยา จากนั้นให้นักเรียนเลือกประเทศที่นักเรียนสนใจ พร้อมกับเลือกสินค้าที่ทั้งสองประเทศทำการค้าระหว่างกัน

๑. ชาติตะวันตกที่นักเรียนสนใจ

๒. สินค้าส่งออก-นำเข้า

๓. สินค้าของอาณาจักรอยุธยาที่นักเรียนเลือก

๔. แผนภูมิในการเลือก

ใบกิจกรรม พ่อค้า แม่ขาย

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

แก้ไข ตท.1 HIS EP4

กรมเมือง เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น **นครบาล**

เสนาบดีว่าการ คือ **เจ้าพระยามรราช** เป็นผู้บังคับบัญชา

กรมวัง เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น **ธรรมาธิกรณ์**

เสนาบดีว่าการ คือ **พระยาธรรมาธิบดี**

กรมคลัง เปลี่ยนชื่อเป็น **โกษาธิบดี**

เสนาบดีว่าการ คือ **พระยาโกษาธิบดี**

กรมนา เปลี่ยนชื่อเป็น **เกษตรราชการ**

เสนาบดีว่าการ คือ **พระยาพลเทพ**

